

2015. gads

Publicēts: 28.07.2020.

Par īstenotajām reformām maksātnespējas jomā 2015.gadā [↗](#)

Pēdējā laikā aktualizējušās diskusijas par notiekošo maksātnespējas jomā, izskanējuši dažādi viedokļi un komentāri saistībā ar maksātnespējas jomas sakārtošanu un tajā pastāvošajām problēmām. Sekojot līdzī publiskajā telpā esošajai informācijai, nākas secināt, ka bieži vien tiek tirāžēti stereotipiski pieņēmumi, kas pamatoti ar vairs neaktuāliem faktiem, spēkā neesošu regulējumu un apzināti vai neapzināti – ignorējot veiktās reformas maksātnespējas jomā, kas jau nesušas pozitīvus rezultātus.

Tieslietu ministrija sniedz vispusīgu apskatu par būtiskākajām reformām maksātnespējas jomā 2015.gadā.

1. Tiesiskās bāzes pilnveidošana

2014.gada nogalē tika pabeigts darbs pie maksātnespējas jomas tiesiskā regulējuma pilnveidošanas, kā rezultātā 2015.gada 1.martā spēkā stājās apjomīgi grozījumi Maksātnespējas likumā, kas novērš praksē konstatētās problēmas, kā arī padara maksātnespējas procesu pieejamāku un saprotamāku. Būtisks uzsvars ir likts uz to, lai novērstu maksātnespējas procesā iesaistīto pušu negodprātīgu rīcību un iespēju regulējuma ļaunprātīgai izmantošanai. Izmaiņas paredz nodrošināt, ka maksātnespējas process tiek piemērots atbilstoši tā mērķim, kā arī tiek stiprināta kreditora un parādnieka tiesību aizsardzību.

Likums risina plaši izskanējušo fiktīvo kreditoru problēmu, proti, ja tiesiskās aizsardzības procesa (turpmāk - TAP) ietvaros kāds kreditora prasījums uzskatāms par pirmšķietami (prima facie) neīstu, administratoram par to ir jāinformē tiesa, tādejādi novēršot TAP ļaunprātīgu izmantošanu. Tādejādi tiek mazināta krāpniecisku darījumu ietekme uz tiesiskās aizsardzības procesiem.

Lai novērstu sev vēlama administratora nonākšanu maksātnespējas procesā, nodrošināts, ka, pārejot no TAP uz maksātnespējas procesu, tiesa izvēlas citu maksātnespējas procesa administratoru.

Tāpat ir papildināts regulējums, kas noteic ierobežojumus administratoru pienākumu pildīšanai interešu konflikta situācijā.

2. Nejaušības principa stiprināšana, iesakot administratora amata kandidātu

Attiecībā uz tā saucamo „administratoru kolhozu” darbības apturēšanu veikti vairāki pasākumi un tie jau ir nesuši pirmos rezultātus, proti, spēkā stājušās izmaiņas Ministru kabineta 2010.gada 26.oktobra noteikumos Nr.1001 „Kārtība, kādā Maksātnespējas administrācija izvēlas un iesaka tiesai maksātnespējas procesa administratora amata kandidātu”.

Lai novērstu situāciju, kad, zinot administratoru amata pretendentu saraksta kustības ātrumu, ir iespējams administrēšanai vakantam subjektam iegūt administratora amata pretendentu no konkrēta iepriekš zināma administratoru loka, līdzšinējie pieci administratoru pretendentu saraksti tika aizstāti ar vienu.

Izveidojot vienu administratoru pretendentu sarakstu, tajā iekļautie administratora amata pretendenti, kā arī administrēšanai vakantie subjekti ar datorprogrammas palīdzību, izmantojot nejaušas izlases principu, tiek sarindoti nejaušā secībā.

Savukārt reizi gadā, izmantojot minēto principu, administratoru pretendentu saraksts tiek pārkārtots, sarindojot administratorus nejaušā secībā.

Lai ierobežotu nepamatotu atteikšanos no administratora pienākumu veikšanas, ko iespējams izmantot arī kā līdzekli, lai apietu nejaušības principa piemērošanu administratora amata pretendenta izvēlē, administratora amata pretendentam

tika saglabāta iespēja atteikties veikt administratora pienākumus konkrētā procesā vienīgi tad, ja ir iestājies kāds no Maksātnespējas likuma 20.pantā noteiktajiem ierobežojumiem.

Ieviešot vienu administratoru pretendentu sarakstu, tika novērsta iespēja nokļūt sev vēlamā tiesā, pie vēlama tiesneša, tādejādi novēršot „tiesu tūrismu”.

Pēc nejaušības principa ieviešanas nav novērota administratoru masveida izstāšanās no pretendentu saraksta, kā tas bija iepriekš, ar mērķi „apiet” rindu, lai konkrēts administrators nonāktu vēlamā maksātnespējas procesā.

3. Izsoļu reiderisma apkarošana

Savukārt, lai novērstu izsoļu reiderismu, maksātnespējas procesā no 2016.gada 1.janvāra ir ieviestas e-izsoles, kas nodrošina:

godīgu konkurenci – izsoles organizēšana un norise neklātienē līdz minimumam samazina iespēju izsoles dalībniekiem sastapties un negodprātīgām personām, veicot saskaņotas darbības, ietekmēt citus solītājus;

anonimitāti - izsoles dalībniekam izsoles laikā tiek piešķirts unikāls identifikators, kas izslēdz izsoles dalībnieka atpazīstamību;

plašāku pieejamību – pieteikšanās izsolei un dalība izsolē tiek organizēta elektroniski, nodrošinot iespēju piedalīties izsolē neatkarīgi no faktiskās atrašanās vietas;

lielāka atgūto summu kreditoriem – plašāks izsoles dalībnieku loks un godīgas konkurences nodrošināšana starp izsoles dalībniekiem veicinās parādnieka mantas pārdošanu par pēc iespējas augstāku cenu.

4. Administratoru uzraudzības stiprināšana

Administratīvās atbildības piemērošana

Kā būtisks pasākums administratoru uzraudzības stiprināšanai jāmin fakts, ka Maksātnespējas administrācijai kopš 2015.gada 1.janvāra Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - Kodekss) 214.4 pantā ir noteikta kompetence izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas par Kodeksa 166.36 pantā paredzēto administratīvajiem pārkāpumiem (par maksātnespējas procesa noteikumu pārkāpšanu, ja to izdarījusi maksātnespējas procesā iesaistītā persona).

Izskatot lietas par Kodeksa 166.36pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu izdarīšanu, 2015.gadā Maksātnespējas administrācijā ir uzsāktas 113 administratīvo pārkāpumu lietas. No tām 77 gadījumos administratīvo pārkāpumu lietas uzsāktas pret administratoru, 21 gadījumos – pret parādnieka pārstāvi un 15 gadījumos – pret personām, kurām atņemts administratora sertifikāts.

Norādītajā laika periodā Maksātnespējas administrācija 67 gadījumos ir sastādījusi administratīvo pārkāpumu protokolus un 52 gadījumos ir pieņēmusi lēmums par administratīvā soda uzlikšanu ar kopējo naudas soda apmēru 19020,00 EUR (pēc lēmumu pārsūdzēšanas iestādē un tiesā).

Minētais instruments tiek sekmīgi izmantots, lai disciplinētu administratorus attiecībā uz Maksātnespējas likumā noteikto administratora pienākumu izpildi, tai skaitā, administratora darbības pārskatu iesniegšanu un Maksātnespējas administrācijas pieprasītās informācijas sniegšanu. Tādējādi minētās kompetences īstenošana ir sekmējusi arī Valsts kontroles konstatēto trūkumu novēršanu, kas saistīti ar administratora darbības pārskatu un citas informācijas iesniegšanu un kontroli.

Šobrīd notiek darbs, lai Maksātnespējas administrācijas kompetencē nodotu arī Kodeksa 166.35 pantā paredzētās lietas par maksātnespējas pieteikuma savlaicīgu neiesniegšanu.

Administratoru darbības pārskatu pilnīgāka pārbaude

Vienlaikus, lai novērstu trūkumus attiecībā uz administratora darbības pārskatu iesniegšanas kontroli un tajos norādītās informācijas analīzi, 2015.gadā ir uzsākta maksātnespējas procesu administratoru uzraudzības elektroniskās sistēmas (turpmāk - sistēma) izstrāde. Sistēmas uzdevums ir nodrošināt administratora darbības pārskatu juridiskās un fiziskās personas maksātnespējas procesos elektronisku aizpildīšanu un iesniegšanu speciāli izveidotā elektroniskā sistēmā, kā arī nodrošināt pārskatu iesniegšanas un citu Maksātnespējas administrācijas noteikto pienākumu izpildes automātisku kontroli Maksātnespējas administrācijā un atgādinājumu sistēmu administratoriem.

Sistēma ļaus iegūt statistikas datus, to starpā par tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesu ilgumu, maksātnespējas procesa izmaksām, kreditoru prasījumu atgūstamību, no kopējās mantas vērtības faktiski atgūtajiem naudas līdzekļiem, kā arī citus datus, kas ļaus novērtēt administratora darbības tiesiskumu, efektivitātes rādītājus un

atbilstību Maksātnespējas likumā noteiktajam mērķim. Līdz ar to Maksātnespējas administrācijai būs iespējas iegūt nepieciešamo informāciju un izmantot tās resursus tieši administratoru darbības atbilstības Maksātnespējas likumā noteiktajam mērķim kontrolei.

Tai pašā laikā sistēma ļaus iegūt maksātnespējas jomas efektivitāti raksturojošos statistikas datus par visiem tiesiskās aizsardzības un maksātnespējas procesiem kopumā, kas nepieciešami valsts politikas plānošanai, tādējādi sekmējot Valsts kontroles konstatēto trūkumu maksātnespējas politikas plānošanā un īstenošanā novēršanu.

5. Administratora profesijas reforma

Turpinās darbs pie maksātnespējas procesa administratoru profesijas un darbības uzraudzības reformas, proti, šobrīd Saeima 1.lasījumā ir apstiprinājusi likumprojektu „Grozījumi Maksātnespējas likumā” (Nr.106/Lp12) (turpmāk – likumprojekts). Likumprojekts galvenokārt attiecas uz uzraudzības un izglītības sistēmas pilnveidošanu, proti, likumprojektā piedāvāts noteikt, ka administratorus amatā ieceļ Maksātnespējas administrācijas direktors un administratori ne retāk kā reizi trīs gados (skaitot no amatā ieceļšanas dienas vai iepriekšējā kvalifikācijas eksāmena nokārtošanas dienas) kārtā kvalifikācijas eksāmenu. Piedāvāts pastiprināt administratoru atbildību, tajā skaitā paredzot, ka par administratora darbību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem administratori ir saucami pie disciplināratbildības. Tāpat piedāvāts noteikt plašāku gadījumu spektru, kad administrators būtu atceļams no amata, tajā skaitā, pamatojoties uz Disciplinārkomisijas lēmumu.

Prasība administratoriem pēc nevainojamas reputācijas

Papildus tam Tieslietu ministrija, gan ņemot vērā Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas pētījumā „ERAB Maksātnespējas administratoru pienākumu izpilde” izdarītos secinājumus par Latvijas maksātnespējas procesa administratoru profesijas regulējumu, gan vērtējot Valsts kontroles izdarītos secinājumus, ir sagatavojusi un iesniegusi Saeima papildu priekšlikums, pilnveidojot iepriekš iesniegtos priekšlikumus, kas attiecas uz administratoru profesijas reformu, iekļaujot arī prasību par administratora nevainojamas reputācijas.

6. Pastāvīgā maksātnespējas jomas regulējuma pilnveidošanas darba grupa

Lai identificētu Maksātnespējas likuma piemērošanas nepilnības, kā arī apspriestu iespējamās risinājumus ar visām ieinteresētajām pusēm, ar tieslietu ministra 2015.gada 16.jūnija rīkojumu Nr.1-1/28 ir izveidota pastāvīga maksātnespējas jomas regulējuma pilnveidošanas darba grupa (turpmāk – darba grupa). Darba grupas sastāvā iekļauti pārstāvji no Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Augstākās tiesas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta, Rīgas apgabaltiesas, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Komerčbanku asociācijas, Latvijas Kredītņēmēju apvienības, Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes un Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes.

7. Pamatnostādņu izstrādes maksātnespējas jomā

Tieslietu ministrija strādā pie politikas plānošanas dokumenta - pamatnostādņu izstrādes maksātnespējas jomā, kur paredzēts noteikt maksātnespējas jomas attīstības virzienus vidējā termiņā (līdz 2020.gadam). Plānots, ka dokuments ietvers šādas sadaļas: maksātnespējas politikas mērķis, atsevišķi nosakot politikas apakšmērķus katram no procesiem (tiesiskās aizsardzības process, juridiskās personas maksātnespējas process un fiziskās personas maksātnespējas process), politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji, rīcības virzieni un uzdevumi.

Paredzēts, ka dokumentā tiks analizēti problēmjautājumi, kas tika identificēti darba grupā, proti:

- 1.Uzņēmumi, sastopoties ar finansiālajām grūtībām, tās nerisina savlaicīgi;
- 2.Tiesiskās aizsardzības procesa mehānismi netiek sekmīgi izmantoti;
- 3.Maksātnespējas process nenodrošina pēc iespējas pilnīgāku ekonomiski vērtīgu aktīvu atgriešanu ekonomiskajā apritē;
- 4.Administratoru profesija ir stiprināma, tajā skaitā pilnveidojot Maksātnespējas administrācijas uzraudzību pār maksātnespējas administratoriem;
- 5.Fizisko personu maksātnespējas procesa daba ir precizējama, izceļot tā sociālo funkciju.

Papildus tam darba grupas locekļi tika aicināti izteikt priekšlikumus pamatnostādņu saturam. Šobrīd plānots, ka pēc pienācīgas apspriedes darba grupā, pamatnostādņu projekts tiks virzīts apstiprināšanai Ministru kabinetā. Pamatnostādņu projektā iestrādājamo politikas un rezultātīvo rādītāju sistēma tiks balstīta, tajā skaitā uz indikatoriem, kas tika izstrādāti sadarbībā ar Starptautisko Valūtas fondu.

8. Sabiedrības aptauja

Tieslietu ministrija 2015.gada nogalē, sadarbojoties ar pētījumu centru SKDS, ir veikusi sabiedrības aptauju (705 respondenti, to skaitā komersanti, tiesneši, advokāti, maksātnespējas procesa administratori) par dažādiem ar maksātnespējas procesu un tiesiskās aizsardzības procesu saistītiem jautājumiem. Aptaujas mērķis – noskaidrot maksātnespējas procesā iesaistīto pušu pieredzi, vērtējumu un ieteikumus turpmākajai jomas attīstībai. Aptaujas rezultātā iegūtie dati tiks izmantoti gan politikas plānošanas dokumenta izstrādē, gan turpmākajā maksātnespējas politikas īstenošanā.

9. Sabiedrības informēšana

Par paveikto maksātnespējas jomā tieslietu ministrs ir ziņojis Nacionālās attīstības padomes sēdē 2015.gada 14.augustā, kā arī Ārvalstu investoru padomes Latvijā augsta līmeņa sanāksmē 2015.gada 25.septembrī, kur tika saņemts atzinīgs un pozitīvs vērtējums par līdz šim paveikto, kā arī par nākotnē iecerēto.

Līdz ar to secināms, ka būtiskākie trūkumi Maksātnespējas likumā, kas pieļāva prettiesisku rīcību, ir novērsti un šobrīd likumdevējam jāpabeidz darbs pie administratoru profesijas reformas un uzraudzības stiprināšanas. Savukārt turpmākais Tieslietu ministrijas darbs maksātnespējas jomā ir jākoncentrē uz to, lai veicinātu dzīvotspējīgu komersantu un vērtīgu aktīvu atgriešanos ekonomiskajā aprītē, samazinot maksātnespējas procesa izmaksas, kā arī uz sabiedrības informēšanu par maksātnespējas jomu, lai šobrīd sabiedrības viedoklis ir balstīts uz aktuālu un objektīvu informāciju.

Šodien, 24.februārī, Ministru kabinets akceptēja grozījumus Civilprocesa likumā, kas nostiprinās elektronisko izsoļu portāla izveidošanas un darbības tiesisko pamatu, kā arī noteiks elektroniskā vidē organizētu izsoļu norisi. Elektronisko izsoļu ieviešana spriedumu izpildē un maksātspējas procesā veicinās godīgas konkurences veidošanos izsoles dalībnieku vidū, kā arī ļaus izsoles procesu vienkāršot, padarīt to pieejamāku un ekonomiskāku. Tāpat tas palīdzēs izskaust tā saucamo izsoļu reiderismu.

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs uzsver, ka, pateicoties jaunajai izsoļu norises kārtībai, tiks izslēgta iespējamība, ka negodprātīgie izsoles dalībnieki varētu iepriekš ietekmēt citu dalībnieku rīcību vai savstarpēji saskaņot savu rīcību izsoles norises laikā. „Elektronisko izsoļu modeļa ieviešanas rezultātā ieguvēji būs gan kreditori un parādnieki, gan valsts kopumā. Zaudētāji šajā procesā var būt tikai negodprātīgie izsoļu dalībnieki”, atzīst tieslietu ministrs.

Šobrīd gan zvērinātu tiesu izpildītāju, gan maksātspējas procesa administratoru rīkotajās izsolēs visā Latvijā nereti piedalās tādi izsoles dalībnieki, kuri ar dažādiem līdzekļiem ietekmē citus izsoles dalībniekus ar mērķi samazināt izsoles cenu, tādējādi kavējot konkurenci izsoles dalībnieku vidū un izsoli kā mantas pārdošanas veidu padarot neefektīvu. Līdz ar ko samazinās godprātīgo izsoles dalībnieku skaits, izsolāmie objekti tiek nosolīti par mazāku summu, nekā tas objektīvi būtu bijis iespējams vai tieši pretēji – tiek nosolīta neadekvāti augsta summa bez nolūka to maksāt, kā rezultātā izsoles jāatzīst par nenotikušām ar no tā izrietošajām tiesiskajām sekām.

Lai maksimāli samazinātu personu negodprātīgu vai prettiesisku rīcību minētajās nekustamā īpašuma izsolēs, to norisi Tieslietu ministrija plāno noteikt elektroniskā formā, tādējādi samazinot visus tos riskus, kas saistīti un izriet no izsoles dalībnieku savstarpējās saskarsmes.

Ar šiem grozījumiem Civilprocesa likumā noteiks, ka elektronisko izsoļu nodrošināšanai tiks izveidots Elektronisko izsoļu portāls, kurā tiks nodrošināta izsoles sludinājumu izvietošana, izsoles dalībnieku reģistrācija, informācijas par reģistrētajiem izsoles dalībniekiem uzkrāšana, reģistrēto izsoles dalībnieku autorizācija dalībai izsludinātā izsolē, kā arī tehnoloģiskie rīki solījumu izdarīšanai un reģistrēšanai, izsoles rezultātu apstrādei, izsoles akta sagatavošanai un tā iesniegšanai apstiprināšanai tiesā.

Vienlaikus līdz ar izsoļu ieviešanu elektroniskā formā iecerēts būtiski mainīt līdzšinējo solišanas procesu. Atšķirībā no šobrīd noteiktās kārtības, atbilstoši kurai izsoles norisei tiek noteikts konkrēts brīdis, grozījumi paredzēs, ka elektroniskā formā organizēta izsole noris 30 dienas. Proti, izsole sākas dienā, kad nekustamā īpašuma izsoles sludinājums publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” un Elektronisko izsoļu portālā, un noslēdzas trīsdesmitajā dienā pulksten 10, bet, ja tā iekrīt brīvdienā vai svētku dienā – nākamajā darba dienā pulksten 10. Autorizētajiem izsoļu dalībniekiem būs atļauts izdarīt solījumus visas izsoles norises laikā.

Elektroniskas izsoles spriedumu izpildes procesā plānots ieviest no 2015. gada 1. jūlija, bet maksātspējas procesā – no 2016. gada 1. janvāra. Likuma grozījumi vēl jāpieņem Saeimā.

Ar grozījumiem iespējams iepazīties [Ministru kabineta mājas lapā](#).

Šodien, 24.februārī, Ministru kabinetā ir pieņemti Tieslietu ministrijas izstrādātie noteikumu un grozījumu projekti, kas precizē un pilnveido prasības attiecībā uz maksātnespējas administratoru pienākumiem, viņu sertifikātu darbības apturēšanu un atjaunošanu, depozītu iemaksāšanu fiziskas personas maksātnespējas procesā, kā arī kreditoriem, kuru prasības apmierināšana atkarīga no noteiktu nosacījumu iestāšanās.

Ar minētajiem grozījumiem paredzēts paplašināt nejausības principa piemērošanu administratoru ieteikšanā, proti, administratoram, iestājoties pretendentu sarakstā, kārtas numurs šajā sarakstā tiks piešķirts ar datorprogrammas palīdzību pēc nejausības principa.

Ņemot vērā Maksātnespējas likumā veiktās izmaiņas, ir izstrādāta kārtība, kādā ne tikai juridiskas personas, bet arī fiziskas personas maksātnespējas procesā tiek iemaksāts un izmaksāts maksātnespējas procesa depozīts, precīzāk, vienā normatīvajā aktā noteikta gan juridiskās, gan fiziskās personas depozīta iemaksas un izmaksas kārtība. Turklāt fiziskās personas depozīta regulējumā paredzēts, ka depozīts pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tiek iemaksāts Maksātnespējas administrācijā speciāli izveidotā kontā. Pamatojoties uz attiecīgu iesniegumu, tas tiek izmaksāts pieteikuma iesniedzējam, ja maksātnespējas procesu nepasludina. Savukārt, ja process tiek pasludināts, depozīts tiek izmaksāts administratoram pēc parādnieka bankrota procedūras pabeigšanas.

Atbilstoši likumā paredzētajam Ministru kabinets ir noteicis kārtību, kādā administrators deponēs naudas līdzekļus, un nosacījumus kreditora interešu aizsardzībai. Ja uz naudas līdzekļu sadales brīdi maksātnespējas process nav izbeigts un pēc nosacītā kreditora prasījuma segšanas paliek naudas līdzekļu atlikums, tad līdzekļu sadali veic administrators. Savukārt naudas līdzekļu izmaksu nosacītajam kreditoram visos gadījumos veic Maksātnespējas administrācija. Saņemot visu nepieciešamo informāciju, Maksātnespējas administrācija pieņems lēmumu par naudas līdzekļu izmaksu atbilstoši Maksātnespējas likumā noteiktajam. Maksātnespējas administrācijas lēmumi ir pārsūdzami tiesā.

Trešdien, 22.aprīlī, plkst.10.30 plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem notiks informatīvs pasākums „Maksātspējas likuma grozījumi - jauni noteikumi tiesiskai komercvidei”, lai informētu par jauniem risinājumiem maksātspējas procesa efektivizācijā.

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs vēlas informēt plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus par veiktajām izmaiņām un plānotajiem uzlabojumiem maksātspējas jomā, kas stiprinās tiesiskās komercdarbības vidi.

2015.gadā stājušies spēkā apjomīgi grozījumi Maksātspējas likumā un līdz ar to noslēdzies būtisks maksātspējas procesa pilnveidošanas posms. Informatīvajā pasākumā žurnālisti tiks iepazīstināti ar jauniem risinājumiem maksātspējas procesa regulējumā, administratoru izvēlē un nomaiņā, viņu darbības uzraudzībā, kā arī plānotajā administratoru profesijas reformā.

Tā kā no šī gada 1.jūlija plānots ieviests e-izsoles, pasākumā tiks demonstrēts, kā tās palīdzēs cīņā ar izsoļu reiderismu un kā Elektronisko izsoļu portāls darbosies praktiski, izslēdzot negodprātīgu vai prettiesisku rīcību nekustamā īpašuma izsolēs.

Tāpat masu mediju pārstāvji varēs iepazīties praksē ar nejausības principa piemērošanu administratora nozīmēšanā.

Pasākumā piedalīsies arī Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta direktore Olga Zeile, Maksātspējas administrācijas direktors Ervīns Ābele, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs Andris Spore un Tiesu administrācijas pārstāvis Andris Eniņš.

Plašsaziņas līdzekļu pārstāvju ievēribai!

Pasākums notiks 22.aprīlī, plkst. 10.30, Tieslietu ministrijas, Brīvības bulvārī 36, 250.zālē. Aicinām pieteikties līdz 21.aprīlim plkst. 16.30, nosūtot e-pastu: laura.majevska@tm.gov.lv, kā arī zvanot par tālruni: 67036738.

Rīga, 2015.gada 21.aprīlis. Šī gada 23. un 24.aprīlī Jūrmalā notiks starptautiska konference „Maksātspējas regulējums Eiropā: pašreizējās tendences un nākotnes perspektīvas”, kurā tiksies ārvalstu eksperti, Eiropas un nacionālie likumdevēji, valdību un ieinteresēto pušu pārstāvji, lai apmainītos ar pieredzi par atšķirīgām nacionālām pieejām maksātspējas jomā un apspriestu nākotnes perspektīvas no Eiropas skatupunkta.

Konferencē uzmanība tiks vērsta uz maksātspējas regulējuma reformām Eiropā un iespējām, lai pārvarētu mūsdienu strauji mainīgās Eiropas ekonomiskās situācijas izaicinājumus. Pasākumu atklās Latvijas tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs un Eiropas tieslietu, patērētāju un dzimumu līdztiesības komisāre Vera Jurova (*Věra Jourová*).

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs atzinīgi novērtē līdzšinējo darbu pie maksātspējas regulējuma pilnveidošanas Eiropas Savienībā. Ministrs uzskata, ka stabili uzņēmumi ir ekonomikas izaugsmes garants, tādēļ apsveicams ir Eiropas Savienības paveiktais uzlabotajā maksātspējas regulējumā, kas vispirms vērsts uz uzņēmumu restrukturizāciju, ne tikai efektīvu uzņēmuma likvidācijas nodrošināšanu.

Ministra ieskatā tiesiskā regulējuma izmaiņas ir tikai pirmais solis biznesa vides uzlabošanā. Svarīgi ir arī spēt novērtēt, vai izvēlētie rīcības virzieni ir pietiekami efektīvi. Tāpēc diskusiju turpināšana un labākās prakses izzināšana ir ļoti svarīga turpmākai biznesa vides uzlabošanai Eiropā.

Konferencē apspriedīs patērētāju pārmērīgo parādsaistību problemātiku saistībā ar patērētāju maksātspēju. Uzaicinātie eksperti sniegs pārskatu par citiem ar maksātspēju saistītiem jautājumiem, piemēram, valdes locekļu atbildību, prasībām saistībā ar izvairīšanos, regulējumu attiecībā uz maksātspējas procesa administratoriem un to savietojamību ar Eiropas Savienības regulējumu un citiem būtiskiem jautājumiem.

Konference „Maksātspējas regulējums Eiropā: pašreizējās tendences un nākotnes perspektīvas” notiks 23. un 24.aprīlī, Jūrmalā, Baltic Beach Hotel (Jūras ielā 23/25).

Mediju iespējas: aicinām mediju pārstāvjus piedalīties konferences atklāšanā plkst. 13.30 – 14.00, rakstot uz e-pastu iva.rancane@tm.gov.lv līdz 2015.gada 22.aprīlim.

Saistībā ar Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas 12.maija sēdē pieņemto lēmumu atlikt valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu un aizliegumu attiecināšanu uz maksātspējas administratoriem tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs aicina Saeimas deputātus neatlikt mērķtiecīgi uzsākto maksātspējas administratoru profesijas reformu.

Kaut gan Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijā norit konstruktīvs darbs, lai novērstu personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz maksātspējas administratoru darbību un interešu konflikta novēršanas prasības veiksmīgi piemērotu arī attiecībā uz maksātspējas administratoriem, atbildīgā komisijas locekļu vairākums – ar piecām balsīm „par”, divām „pret” un vienam nebalsojot – ir pieņēmis lēmumu atlikt līdz 2016.gada 1.janvārim valsts amatpersonas statusa attiecināšanu uz maksātspējas administratoriem.

Līdz ar to turpināsies situācija, kad uz maksātspējas administratoriem netiek attiecināti ierobežojumi un aizliegumi, kas veicinātu maksātspējas administratoru darbības atklātumu, neitralitāti, sabiedrības uzticēšanos viņu darbībai, kā arī būtiski novērstu negodprātīgas rīcības riskus. Piemēram, ierobežojumi saņemt labumus un gūt ienākumus, t.sk. no ārzonās esošiem uzņēmumiem.

„Sabiedrībai joprojām nebūs pārliecības, ka maksātspējas administrators nav personiski vai mantiski ieinteresēts un ir objektīvs pienākumu izpildēt”, uzsver tieslietu ministrs.

Tieslietu ministrs uzskata, ka Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas lēmums faktiski aicina parlamentu pārskatīt iepriekš pieņemto lēmumu par maksātspējas administratoru profesijas reformu.

Tieslietu ministrs ierosinās šo jautājumu izskatīt Koalīcijas sadarbības padomē 18.maijā.

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs 2015.gada 15.oktobrī piedalījās Amerikas Tirdzniecības Palātas Latvijā rīkotajā diskusijā par maksātspējas jomu Latvijā, kurā sniedza ieskatu par veiktajiem pilnveidošanas pasākumiem un turpmākajiem darbiem attiecībā uz maksātspējas jomas sakārtošanu.

Amerikas Tirdzniecības Palātas Latvijā diskusiju organizēja, lai maksātspējas jomas ekspertu un iesaistīto institūciju pārstāvju lokā apspriestu aktualitātes maksātspējas jomā un iespējamus risinājumus tās pilnveidošanā. Diskusijas galvenais problēmjautājums bija nodrošināto kreditoru prasījumu atgūstamības rādītājs, kas Latvijā salīdzinoši ar ekonomiski augsti attīstītajām valstīm (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dalībvalstīm) ir zems. Jāmin, ka šis rādītājs Latvijā salīdzinoši ar citām Eiropas Savienības valstīm pašlaik ir ar pozitīvu tendenci. Diskusijā piedalījās tieslietu ministrs, pārstāvji no Latvijas Sertificēto administratoru asociācijas, Iekšlietu ministrijas un Ārvalstu investoru padomes.

Diskusijas laikā Dzintars Rasnačs uzsvēra paveikto maksātspējas jomā, kā arī informēja par būtiskākajiem turpmākajiem pilnveidošanas pasākumiem. Kā vienu no būtiskākajiem paveiktajiem darbiem tieslietu ministrs atzīmēja Tieslietu ministrijas ieviesto risinājumu cīņai ar fiktīvajiem kreditoriem, uzliekot par pienākumu maksātspējas administratoram tiesiskās aizsardzības procesā (TAP) sniegt informāciju tiesai par pirmsšķietami nepamatotiem kreditoru prasījumiem, tādējādi mazinot krāpniecisku darījumu skaitu un to ietekmi uz TAP.

Tāpat liels solis ceļā uz maksātspējas jomas pilnveidošanu ir administratīvo sodu efektivizēšana, nododot administratīvās sodīšanas funkciju maksātspējas jautājumos Maksātspējas administrācijai. Iepriekš šī funkcija atradās Valsts policijas kompetencē, savukārt ar 2015.gada 1.janvāri Maksātspējas administrācija efektīvi īsteno administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanu (uz 2015.gada 15.oktobra uzsāktas jau aptuveni 100 administratīvo pārkāpumu lietas).

Runas izskaņā Dzintars Rasnačs norādīja, ka viens no būtiskiem turpmākajiem maksātspējas jomas pilnveides pasākumiem ir izsoļu reiderisma novēršana, kas tiks īstenots ar 2016.gada 1.janvāri ieviešot elektronisko izsoļu sistēmu, kas izslēgs iespējamību, ka negodprātīgie izsoles dalībnieki iepriekš varētu ietekmēt citu dalībnieku rīcību vai savstarpēji saskaņot savu darbību izsoles norises laikā. Izsoļu rīkošana elektroniski samazina riskus, kas saistīti un izriet no izsoles dalībnieku savstarpējās saskarsmes.

Tieslietu ministrs pauda, ka maksātspējas jomas sakārtošanas jautājums atrodas Tieslietu ministrijas dienaskārtībā jau vairākus gadus, un arvien tiek meklēti efektīvākie risinājumi, lai novērstu praksē konstatētās problēmas.

Otrdien, 24. novembrī, Ministru kabinets atbalstīja Tieslietu ministrijas sagatavotos grozījumus kārtībā, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti, kas izstrādāti, lai praksē ieviestu likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasības attiecībā uz maksātnespējas procesa administratora pienākumu iesniegt amatpersonas deklarāciju.

Grozījumi precizē kārtību, kādā amatpersonas deklarācijas iesniedz maksātnespējas procesa administrators, t.sk. gadījumos, kad maksātnespējas procesa administrators vienlaikus ir arī advokāts.

Grozījumi nepieciešami, lai nodrošinātu, ka deklarācijas publiskojamajā daļā netiktu publiskota konfidencialā informācija par zvērināta advokāta profesionālo darbību un tiktu nodrošināta zvērināta advokāta klienta konfidencialitāte, kas izriet no grozījumiem likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”. Likums noteic, ka nav publiskojama informācija par zvērināta advokāta profesionālās darbības ietvaros izpildāmo uzņēmuma līgumu un pilnvarojumu, kā arī veiktajiem darījumiem, to apmēru un pusēm gadījumā, ja deklarāciju ir iesniedzis maksātnespējas administrators, kurš vienlaikus ir zvērināts advokāts.

Ar grozījumu projektu var iepazīties [Ministru kabineta mājas lapā](#).

Papildu informācija:

Amatpersonas statuss maksātnespējas procesa administratoriem izriet no likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un par to likumdevējs jau ir izšķīries, no 2016. gada 1. janvāra iekļaujot attiecīgā likuma 4. panta 26. punktā arī maksātnespējas procesa administratoru.

Informējam, ka 2016.gada 1.janvārī stāties spēkā likumprojekts "Grozījumi Civilprocesa likumā", kas noteiks, ka maksātspējas procesa administrators (turpmāk – administrators), pildot amata pienākumus, Elektronisko izsoļu vietnē izvieto izsoles sludinājumus, reģistrē izsoļu dalībniekus, autorizē viņus dalībai izsludinātajā izsolē, kā arī veic citas darbības, kas saistītas ar izsoles rīkošanu.

Līdz ar to no 2016.gada 1.janvāra izsoles maksātspējas procesa ietvaros būs iespējams organizēt tikai Elektronisko izsoļu vietnē. Lai nodrošinātu administratoram piekļuves tiesības Elektronisko izsoļu vietnei, Tiesu administrācijai saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumu Nr.318 "Elektronisko izsoļu vietnes noteikumi" 3.4.apakšpunktu ir nepieciešama informācija par administratoram izsniegto derīgo administratora sertifikātu. Tā kā piekļuves tiesības tiek piešķirtas fiziskai personai, kurai ir derīgs administratora sertifikāts, lai piešķirtu piekļuves tiesības Elektronisko izsoļu vietnes lietotājiem, ir nepieciešams identificēt konkrēto fizisko personu, un proti, nepieciešams iegūt informāciju par to administratoru, kuriem ir derīgs sertifikāts, vārdu, uzvārdu un personas kodu.

Ņemot vērā minēto, lai nodrošinātu maksātspējas procesa administratoriem piekļuvi Elektronisko izsoļu vietnei, katram administratoram līdz šī gada beigām pēc attiecīga līguma parauga saņemšanas no Tiesu administrācijas, ir jāiesniedz Tiesu administrācijā aizpildīts līgums, lai varētu iegūt piekļuvi Elektronisko izsoļu vietnei.

Tiesu administrācija bija vērsusies pie biedrības "Latvijas Sertificēto maksātspējas procesa administratoru asociācija" (turpmāk – Asociācija), lai iegūtu iepriekš minētos datus, taču saņēma Asociācijas atteikumu sniegt šādu informāciju. Tā kā Asociācija atsakās šādu informāciju sniegt, kaut arī Asociācija ir institūcija, kura ir tiesīga sniegt informāciju par administratoriem, kuriem ir derīgie sertifikāti un šāda rīcība būtu atbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām, katram maksātspējas procesa administratoram tas ir jādara individuāli.

Ja administrators laicīgi nepieteiksies, lai iegūtu piekļuvi Elektronisko izsoļu vietnei, administrators nevarēs pildīt savus pienākumus, kas attiecās uz izsoles rīkošanu, un nodrošināt efektīvu maksātspējas procesa gaitu.

Papildu informācija:

Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 2. un 5.punktu personas datu apstrāde ir atļauta tikai tad, ja likumā nav noteikts citādi un ja datu apstrāde ir nepieciešama pārzinim likumā noteikto pienākumu veikšanai, kā arī, lai realizētu publiskās varas uzdevumus, kuru veikšanai personas dati ir nodoti pārzinim vai pārraidīti trešajai personai.

Ņemot vērā minēto, Tiesu administrācijai ir nepieciešama informācija par administratoriem, lai nodrošinātu Civilprocesa likumā noteikto pienākumu administratoram izsoļu organizēšanai izmantot Elektronisko izsoļu vietni, kā arī nodrošinātu Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumos Nr. 589 "Tiesu administrācijas nolikums" 3.2. apakšpunktā noteikto Tiesu administrācijas funkciju nodrošināt Tiesu administrācijas pārziņā un turējumā esošo valsts informācijas sistēmu darbību un attīstību.

Papildus tam Fizisko personu datu aizsardzības likuma 13.1 panta 2.punkts noteic, ka personas identifikācijas kodus drīkst apstrādāt, ja identifikācijas kodu apstrāde izriet no personas datu apstrādes mērķa. Informējam, ka personas datu apstrādes mērķis ir nodrošināt administratora piekļuves tiesības Elektronisko izsoļu vietnei, kas ir noteiktas Civilprocesa likuma 605.1 pirmajā daļā, proti, Elektronisko izsoļu vietne ir Izpildu lietu reģistra modulis, kas nodrošina izsoles sludinājumu izvietošanu, izsoles dalībnieku reģistrāciju, informācijas uzkrāšanu par reģistrētajiem izsoles dalībniekiem, reģistrēto izsoles dalībnieku autorizāciju dalībai izsludinātajā izsolē, kā arī tehnoloģisko rīku kopu solījumu izdarīšanai un reģistrēšanai.

Aptaujā noskaidros sabiedrības vērtējumu par maksātspējas jomu valstī

Tieslietu ministrija sadarbībā ar Sabiedriskās domas pētījumu centru "SKDS" (turpmāk – SKDS) veic aptauju visā Latvijā, lai noskaidrotu viedokli par dažādiem ar maksātspējas procesu un tiesiskās aizsardzības procesu saistītiem jautājumiem. Aptaujas rezultātā plānots noskaidrot sabiedrības vērtējumu par maksātspējas jomu valstī. Aptaujai izvēlētās mērķa grupas no SKDS saņems nepieciešamo informāciju.

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs informē valsts augstākās amatpersonas par paveikto

Šodien, 11.decembrī, tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs valsts augstākajām amatpersonām nosūtīs vēstuli, kurā informēs par jaunu iniciatīvu līdz ar Ministru prezidenta paziņojumu par demisiju sniegt pārskatu par paveikto savu pilnvaru laikā un turpmāk veicamajiem būtiskākajiem uzdevumiem nozarē.

□

Plašāk par savu iniciatīvu ministrs informēja šodien preses konferencē, kurā piedalījās arī valsts sekretārs Raivis Kronbergs.

Ministra vēstule:

"Izrādot augstākos cieņas apliecinājumus, vēlos iedibināt jaunu tradīciju valsts pārvaldē - līdz ar Ministru prezidenta paziņojumu par demisiju katram ministram sniegt pārskatu valsts augstākajām amatpersonām par paveikto savu pilnvaru laikā un turpmāk veicamajiem būtiskākajiem uzdevumiem nozarē.

Esmu gandarīts par man doto iespēju veikt tieslietu ministra amata pienākumus Laimdotas Straujumas vadītajā valdībā (sākot ar 2014.gada 5.novembri) un informēju Jūs par paveikto Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību izpildei atbilstoši Valdības rīcības plānam, kā arī par papildus paveikto, kas nav minēts Valdības rīcības plānā.

Būtiski akcentēt, ka, neraugoties uz Tieslietu ministrijas labāko speciālistu iesaisti sekmīgas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai, manu pilnvaru laikā jau šobrīd pilnībā ir izpildīti 22 no 40 Valdības rīcības plānā iekļautajiem uzdevumiem, kas ir tieslietu ministra kompetencē. Savukārt atlikušo 18 pasākumu izpilde ir uzsākta un to īstenošana notiek dažādās stadijās. Vairāki no līdz šim nepabeigtajiem Valdības rīcības plānā iekļautajiem pasākumiem tiks pilnībā izpildīti tuvākajā laikā. Šīs vēstules pielikumā pievienoju detalizētu informāciju par paveikto Laimdotas Straujumas Valdības rīcības plāna izpildei tieslietu ministra kompetencē esošajos uzdevumos.

Tāpat manā vadībā ir tikušas vai šobrīd tiek īstenotas vairākas ārkārtas iniciatīvas un reformas:

kas pilnveido un attīsta tiesu komunikāciju ar sabiedrību;

paredz iespēju noslēgt laulības pie zvērināta notāra;

stiprina Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzību, arī ārvalstīs;

turpina okupācijas nodarīto zaudējumu aprēķināšanu un nosaka turpmāko rīcības stratēģiju;

paredz Latvijas valstspiederīgo kriminālbildību par dalību kaujinieku grupējumos ārvalstīs;

paredz kriminālbildību par manipulācijām ar sporta sacensību rezultātiem un gaitu;

paredz atbalstu jaunajām ģimenēm pirmā mājokļa iegādei vairākkārtīgi samazinot valsts nodevas.

Kā būtiskāko līdz šim paveikto savu pilnvaru laikā vēlos uzsvērt:

Piespiedu dalītā īpašuma tiesisko attiecību izbeigšanas risinājums.

Valdība 2015.gada 29.septembrī ir akceptējusi un iesniegusi Saeimā Tieslietu ministrijas virzītos divus likumprojektus, kas paredz iespēju izbeigt piespiedu dalītā īpašuma attiecības privatizētajās daudzdzīvokļu mājās. Tādējādi Tieslietu ministrija ir izstrādājusi tādu tiesiskā regulējuma projektu, kas vairāk nekā 110 tūkstošiem dzīvokļu īpašniekiem dos iespēju sakārtot īpašuma tiesības, izbeidzot dalītā īpašuma pastāvēšanu un piespiedu nomas attiecības. Principā regulējums ietver arī atbildīgas valsts sociālās funkcijas īstenošanu, kas skar ievērojamu sabiedrības daļu.

Likumprojekti piedāvā risinājumu piespiedu dalītā īpašuma attiecību izbeigšanai starp privatizēto daudzdzīvokļu ēku īpašniekiem un zemes īpašniekiem, proti, kā atsevišķo zemes un ēkās esošo dzīvokļu īpašumu vietā varētu izveidot vienotu īpašumu. Dzīvokļu īpašniekiem paredzēta iespēja par taisnīgu samaksu no zemes īpašniekiem izpirkt zemi, ņemot vērā to, ka privāttiesiskā ceļā pašreizējos tiesiskajos apstākļos izbeigt piespiedu dalītā īpašuma attiecības tieši daudzdzīvokļu ēku gadījumos ir apgrūtināti vai pat neiespējami.

Pasākumi pretkorupcijas jomā.

Latvijas iestāšanās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) jau ilgāku laiku ir viena no Latvijas nozīmīgākajām ekonomiskajām un ārpolitikas prioritātēm. Tieslietu ministrija ir atbildīgā institūcija par Latvijas interešu pārstāvēšanu Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā.

Tieslietu ministrija ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas veikto Latvijas 1.fāzes novērtēšanu, kuru Ministru kabinets apstiprināja 2014.gada 2.septembrī. Saskaņā ar minēto informatīvo ziņojumu, lai nodrošinātu šo rekomendāciju izpildi, tika veikti nepieciešamie grozījumi:

1. palielināti naudas soda apmēri fiziskajām personām, kas ir noteikts Krimināllikumā (turpmāk – KL) kā sankcija par kukuļdošanu (KL 323.pants), kā arī par citiem ar kukuļdošanu saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (KL 195.pants) un grāmatvedības pārkāpumi (KL 217.pants);
2. noteikta tāda pati sankcija par starpniecību kukuļošanā (KL 322.pants), kāda ir paredzēta par kukuļdošanu (KL 323.pants), jo darba grupas ieskatā kukuļdevējs un starpnieks kukuļošanā ir iesaistīti vienā noziedzīgā nodarījumā, un kaitējums, ko tie rada, ir līdzvērtīgs;
3. uzlabots krimināltiesiskais regulējums attiecībā uz juridisko personu atbildību par citas valsts teritorijā izdarītu noziedzīgu nodarījumu (KL 4.pants);
4. noteikts pienākums revidentiem ziņot kompetentajām iestādēm par aizdomām par kukuļdošanu ārvalstu amatpersonai;
5. izstrādāti grozījumi Kriminālprocesa likumā, lai nodrošinātu, ka gadījumos, ja atteikta Latvijas pilsoņa izdošana ārvalstij, tiek uzsākta šīs personas kriminālvajāšana.

Tāpat pārskatīta anonimizācijas prasību atcelšana, publicējot spriedumus krimināllietās par noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā. Attiecībā uz minēto norādāms, ka šādi noziedzīgie nodarījumi skar vai var skart visas sabiedrības intereses, rada, vai var radīt potenciālus draudus sabiedrībai, vai valsts drošībai kopumā, līdz ar to, neskatoties uz to, ka nolēmumu publicēšana, neaizklājot fiziskās personas datus, kaut kādā mērā var radīt personas privātuma ierobežojumu, visas sabiedrības kopējais ieguvums tiesas nolēmumu uztveramības un tiesas atklātuma veicināšanas ziņā būs ievērojami lielāks nekā varbūtējais konkrētās personas privāttiesību aizskārums.

Vienlaikus Tieslietu ministrija sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām ir izstrādājusi pasākumu plānu, kas paredz risināt konkrētus jautājumus noteiktos termiņos, sekmīgai dalībai OECD. Minētais plāns tika iesniegts OECD un 2015.gada 8.decembrī Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupa to izvērtēja un atzina Latvijas

progresu un apņēmību izpildīt noteiktās prasības. 2016.gada martā tiks vēlreiz vērtēts Latvijas progress attiecībā uz minēto prasību izpildi un, ja darba grupa konstatēs, ka prasības ir izpildītas, tā varēs pieņemt pozitīvu viedokli par Latvijas gatavību pievienoties OECD.

Bērnu tiesību aizsardzība.

Manu amata pilnvaru laikā veikta kompleksa valsts garantēto uzturlīdzekļu sistēmas uzlabošana.

Tādējādi, sākot ar 2015.gada 1.jūliju, tiek publiskas ziņas par uzturlīdzekļu parādniekiem Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas mājaslapā internetā. Uzturlīdzekļu nemaksātāju datu publicēšana ir devusi būtisku pozitīvu rezultātu, proti, ir paaugstinājusies uzturlīdzekļu maksātāju disciplīna gan kārtējo maksājumu veikšanā, gan palielinājies Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas izmaksāto līdzekļu atgūšanas apmērs.

Izstrādāta jauna kārtība, kas atvieglo uzturlīdzekļu izmaksu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda bez tiesas un tiesu izpildītāja starpniecības. Piedāvātais risinājums vairāk nekā trīs reizes saīsina minimālo uzturlīdzekļu izmaksas sākuma laiku – aptuveni no 9 mēnešiem līdz 3 mēnešiem, tādējādi efektīvāk īstenojot bērnu tiesības. Vienlaikus tiks samazināts administratīvais slogs uzturlīdzekļu pieprasītājam, kā arī tiesu noslogojums, neizskatot tādas lietas, kurās nepastāv strīds pēc būtības.

Tāpat izstrādāti likuma grozījumi, kas paredz maksāt uzturlīdzekļus arī jauniešiem līdz 19 gadu vecumam ar nosacījumu, ka jauniešis turpina iegūt vidējo izglītību. Līdz šim valsts garantēto uzturlīdzekļu izmaksa bija paredzēta līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Vienlaikus izstrādāts un Ministru kabinetā akceptēts informatīvais ziņojums, lai veicinātu tiesisko sadarbību Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzībai ārvalstīs, uzlabotu iestāžu sadarbību šādu lietu koordinēšanā un Latvijas valstspiederīgo bērnu aizsardzību ārvalstīs kopumā. Tāpat izveidota darba grupa, kuras sastāvā ir tieslietu ministrs, ārlietu ministrs, labklājības ministrs, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas priekšniece un tiesībsargs. Darba grupas uzdevums būs izvērtēt turpmāko rīcību konkrētā bērna vislabāko interešu aizsardzībai.

Papildus ir plānots izstrādāt jaunu informatīvo ziņojumu ar konkrētiem priekšlikumiem valsts iesaistei juridiskās palīdzības sniegšanai Latvijas valstspiederīgajiem ārvalstīs.

Datu aizsardzības stiprināšana.

Latvijas prezidentūras laikā panākta Eiropas Savienības dalībvalstu vienošanās par visu Datu aizsardzības regulas tekstu, sperot izšķirošu soli attiecībā uz datu aizsardzības regulējuma stiprināšanu – datu aizsardzības iespējas iedzīvotājiem kļūs ievērojami plašākas, tiks nodrošināta lielāka kontrole pār personīgiem datiem, stiprinātas nacionālās datu aizsardzības iestādes. Šāds progress datu aizsardzības jautājumu sakārtošanā nebija panākts iepriekšējās sešās prezidentūrās Eiropas Savienības Padomē pirms Latvijas prezidentūras.

Nesen panākta vienošanās direktīvā par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic atbildīgās iestādes kriminālprocesa ietvaros. Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt personas datu augsta līmeņa apstrādi un uzlabot policijas un tiesas iestāžu sadarbību Eiropas Savienības dalībvalstīs, kā arī veicināt personas datu apstrādi un apriti gan valsts, gan starpvalstu līmenī.

Kriminālsodu politikas pārskatīšana.

Lai bargāk vērstos pret pedofiliem, izstrādāti un tikko stājušies spēkā grozījumi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā, kas palielina sodus, būtiski pagarina noilguma termiņus un nosaka obligātu un ilgāku probācijas uzraudzību personām, kas veikušas dzimumnoziegumus pret nepilngadīgajiem.

Lai cīnītos pret Latvijas iedzīvotāju dalību Krievijas agresijā pret Ukrainu, kā arī citās ārvalstīs notiekošajās teroristiskajās aktivitātēs, ir pieņemti un stājušies spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz atbildību par Latvijas valstspiederīgo

prettiesisku iesaistīšanos ārvalstī notiekošā bruņotā konfliktā, tā finansēšanu un atbalstīšanu.

Lai atjaunotu sabiedrības uzticību godīgām sporta sacensībām, izstrādāti un Saeimā otrajā lasījumā jau atbalstīti grozījumi Krimināllikumā un Sporta likumā, kas paredz kriminālatbildību par manipulācijām ar sporta organizāciju rīkotu sporta sacensību rezultātu un gaitu jeb t.s. sporta spēļu sarunāšanu. Prognozējams, ka šīs tiesību normas stāsies spēkā 2016.gada janvāra beigās vai februāra sākumā.

Tiesu reformas iedzīvināšana.

Reforma paredz pakāpenisku apgabaltiesu darbības teritorijā esošo rajonu (pilsētu) tiesu teritoriju apvienošanu, sākotnēji reformu ieviešot Rīgas tiesu apgabalā, lai nodrošinātu tiesnešu specializāciju, lietu sadales nejausību un samazinātu tiesvedības termiņus. Šogad reorganizētas Siguldas tiesa, Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa, Jūrmalas pilsētas tiesa. Savukārt Latgales tiesu apgabalā reorganizācija stāsies spēkā 2016.gada 1.februārī.

Tāpat pilnveidota tiesu komunikācija ar sabiedrību. Arī Tieslietu padome ir atzinusi komunikācijas būtisko nozīmi un šī gada maijā ir apstiprinājusi tiesu komunikācijas vadlīnijas, kas ir saistošas visām tiesu varai piederīgajām personām. Šobrīd tiesneši atbilstoši vadlīniju ieteikumiem cenšas iesaistīties pieņemto nolēmumu izskaidrošanā sabiedrībai, un tas ir devis pozitīvus rezultātus mediju un sabiedrības informētībai un izpratnei par tiesu procesos notiekošo.

Uzņēmējdarbības vides uzlabošana.

Tieslietu ministrija pastiprinātu uzmanību ir veltījusi uzņēmējdarbības tiesiskās vides sakārtošanai, regulāri uzklaudot un tiesiskā regulējuma izstrādes procesā iesaistot sociālos partnerus un uzņēmējus pārstāvošās organizācijas - Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Ārvalstu investoru padomi Latvijā, u.c. Būtiski ņemts vērā arī ārvalstu investoru viedoklis, tādējādi Latviju padarot pievilcīgāku jaunu investīciju ienākšanai.

No 2015.gada 1.jūlija ieviestas e-izsoles spriedumu izpildes procesā, kas pozitīvi novērtēts ne vien nacionālajā, bet arī starptautiskajā līmenī. Tāpat ieviesti un iedzīvināti citi antireiderisma pasākumi, kas ir efektīvs līdzeklis cīņai pret negodprātīgiem komercvīdējiem. Papildus ieviests antireiderisma regulējums Komerclikumā, noteikta specializēta tiesa un īpaša procesa pieņemšana civillietu izskatīšanā.

Maksātnespējas procesa reforma.

Latvijā ieviestais maksātnespējas procesa tiesiskais regulējums ir pozitīvi novērtēts no ārvalstu partneru un starptautisko organizāciju puses. Vienlaikus Tieslietu ministrija ir apzinājusi konkrētās jomas problēmas, kuras tiek efektīvi risinātas.

Ar 2016.gada 1.janvāri administratoriem noteikts valsts amatpersonas statuss, kas ne vien palielinās administratoru disciplīnu, bet arī stiprinās administratoru uzraudzības mehānismu kopumā.

Veikti grozījumi ārējos normatīvajos aktos, lai administratīvās sodīšanas funkcija par maksātnespējas procesa noteikumu neievērošanu tiktu nodota no Valsts policijas Maksātnespējas administrācijai. Nepilna gada statistika liecina, ka Maksātnespējas administrācija sekmīgi ir spējusi ieviest savu jauno funkciju un sastādījusi par aptuveni 50 reizēm vairāk administratīvo pārkāpumu protokolu kā Valsts policija iepriekšējā pārskata gadā. Pirmie statistikas rādītāji liecina, ka šāda atbildīgās uzraugošās institūcijas kompetences maiņa ir uzlabojusi maksātnespējas procesa administratoru rīcības disciplīnu.

Efektīvas rīcības ar budžeta līdzekļiem rezultātā, Tieslietu ministrija šogad spēja atrast nepieciešamo finansējumu, lai pēc Valsts kontroles ieteikumiem ieviestu maksātnespējas procesa administratoru darbības pārskatu elektronisku apstrādes sistēmu, kuras turētāja būs Maksātnespējas administrācija. Šāda elektroniskā sistēma sekmēs ne vien stingrāku maksātnespējas procesa administratoru rīcības kontroli, bet arī sniegs datus, kas ļaus izvērtēt maksātnespējas procedūru efektivitāti kopumā un Maksātnespējas likumā iekļauto mērķu sasniegšanu.

Iekšējās drošības stiprināšana.

Pēc ilgāka pārtraukuma izdevies izcīnīt būtisku atalgojuma pieaugumu ieslodzījuma vietu pārvaldes darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm, kas ļaus 2016.gadā to atalgojumu palielināt vidēji par 130 eiro mēnesī, kā rezultātā ieslodzījuma vietās būs iespēja noturēt un pieņemt kvalificētākus darbiniekus.

Arvien reālākas aprises iegūst pirmā jaunā cietuma būvniecība Liepājā. Šobrīd sadarbībā ar Igaunijas Nekustamo īpašumu aģentūru notiek tā projektēšanas darbi, un jaunā cietuma projekts būs gatavs 2016.gada pavasarī, kad varēs jau izsludināt iepirkumu konkursu tā būvniecībai. Pēc jaunā Liepājas cietuma, kas paredzēts aptuveni 1200 ieslodzītajiem, atvēršanas 2018.-2019.gadā būs iespējams slēgt 4 vecos cietumus, būtiski mazinot ieslodzījuma vietu radītos riskus sabiedrības drošībai un uzlabojot ieslodzīto veiksmīgas resocializācijas izredzes.

Valsts probācijas dienesta darbības pilnveidošana.

Valsts probācijas dienests ne vien ir spējis ieviest notiesāto personu elektronisko uzraudzību, bet arī, neveidojot papildus štata vietas, sekmēt izlīguma īstenošanu kriminālprocesā un stiprināt resocializācijas procesu.

Minētie rezultāti panākti, piesaistot 96 brīvprātīgās personas uz līdzdarbības līguma pamata Valsts probācijas dienestam noteikto funkciju īstenošanai. Tajā skaitā izlīguma īstenošanai kriminālprocesā piesaistīti 32 brīvprātīgie izlīguma starpnieki, savukārt uzraudzības īstenošanas ietvaros (resocializācija) – piesaistīti 64 brīvprātīgie līdzgaitnieki, kas palīdz notiesātajiem jauniešiem mācīties lietderīgi pavadīt brīvo laiku, neizdarot jaunus likumpārkāpumus.

Valsts valodas aizsardzība.

2015.gada decembrī darbu uzsāks pirmie deviņi Valsts valodas centra sabiedriskie palīgi, kas ļaus preventīvi novērst iespējamus valsts valodas lietojuma pārkāpumus un atslogos Valsts valodas centra inspektoru darbu situācijās, kad personu administratīva sodīšana nav efektīvākais situācijas risināšanas ceļš.

Šis uzskaitījums aptver tikai būtiskākos paveiktos darbus tieslietu sistēmas sakārtošanā, vienlaikus apzinoties darbus un izaicinājumus, kurus ir iespējams paveikt turpmāk."

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs atzīst: "Satversmes tiesas spriedums apliecina, ka mēs ejam pareizajā virzienā un šis darbs mums jāizdara līdz galam". Vienlaikus ministrs uzsver, ka vispirms rūpīgi jāiepazīstas ar Satversmes tiesas spriedumā paustajām atziņām un jāizlemj, kādas korekcijas ir nepieciešamas līdzšinējā virzībā uz nosprausto mērķi – veicināt maksātnespējas administratoru darbības godprātību un objektivitāti, uzlabot viņu darbības uzraudzību.

Lai gan Satversmes tiesa ir atzinusi maksātnespējas procesa administratoriem noteiktos ierobežojumus par piemērotiem, taču nesamērīgiem, tomēr šo ierobežojumu mērķis ir atzīts par leģitīmu, proti, nodrošināt administratoru darbības caurskatāmību, mazināt interešu konflikta un korupcijas risku. Turklāt arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka caurskatāms un efektīvs maksātnespējas process nodrošina ekonomisko izaugsmi un stabilitāti.

Arī maksātnespējas procesa administratoru pielīdzināšana valsts amatpersonām, tiesas uzskatā, pati par sevi vēl nenozīmē neatbilstību Satversmei, taču mērķa sasniegšanas līdzekļiem (ierobežojumi, aizliegumi) jābūt saudzējošākiem - tādiem, kas nodrošinātu arī to administratoru pamattiesību aizsardzību, kuri ir advokāti.

Līdz ar to tieslietu ministrs uzskata, ka par leģitīmu atzītais mūsu mērķis var tikt sasniegts, ja normatīvajā regulējumā novērš Satversmes tiesas spriedumā norādītās nepilnības.

Ministrs ir pārliecināts, ka pēc rūpīgas Satversmes tiesas sprieduma izvērtēšanas būs iespējams sasniegt leģitīmo mērķi līdzvērtīgā kvalitātē ar administratoru pamattiesības mazāk ierobežojošajiem līdzekļiem, lai vienlaikus ar administratoru pielīdzināšanu valsts amatpersonām nodrošinātu profesionālās darbības garantijas arī tām personām, kuras ir ne vien administratori, bet arī zvērināti advokāti.